

לו א מיי פ"ז מהלכות
מלוה ולוה הלכה ו
ועין גמ' סמך עשן לד
טו"ע ח"מ פ"ו פ"ז פס"ז
א:

לו ב מיי פ"ד מהל' טק
ממון הלכה ט:
לח ג מיי שם פ"י הלכה
ח ועין גמ' פ"ו פ"ז
הלכה ה:
לח ד מיי פ"ד מהלכות
אסורי מנא הלכה ג
סמך לאין שיו:
ה ו ז ח מיי שם הלכה
א ופ"ג הלכה ו סמך
שם:
מא ט מיי פ"ד שם
הלכה ה:

רבינו חננאל

משום דא"ל כי הויא
דמשעבדא לדידך הכי
נמי משעבדא להאיך
מדרבי נתן דהניח רבי נתן
אומר מניין לנשיה בחבירו
וכו'. פסק רבינו חננאל
דצ"ל דמשעבדא דהלכה
כ"ר שמוציאין מידה
ונתנין לה ולבד שמוציא
האמת שחייב לו עדיין
למחול ללוה שלו
ולהפסיד למלוה שלו כי
שלא יבזה ממנו. תניא ד'
נתן אומ' מניין לנושה
בחבירו וכו'. וקמי' לן וי' שור
נתן. והני מילי בדליכא
חששא כלל דילמ' פרע
ליה בעל חוב דיליה, אבל
היכא דאיכא למחש
חיישי' ולא ספקי.
אצטריך. פי' אחר שלא
ישינו למעלה ומשום
שחוקקין לפני המלכים
למלכא בהמות מלומדין
למלכא כגון אריות
ונמרים וחוששים ושוורים
ומשמים זה על זה להלחם
אלו עם אלו ויכולים עם
אדם ואדם עם כולם. שור
האצטריך רב אמ' בעי
לגבי המובד', והילכת'
כוותי' דהנ"ל כוותי' הא
דחתי' ר' (ישמעל') [שפיעון]
אומ' רובע אינו משלם,
אוקמי' אבוי דרובעא ולא
קטלה כגון שהיה רובעה
בעל כורחה ורבה
דאלבשה יצר ותקפה
יצרה, אחרו בה סחור
וקיבלה התראה, ואשתכח
דמעיקרא בעל כורחה היא
וכאילו הוא קטלה, וכי
האי חוונא אמר אבוי אכל
משלם כופר. אבל רבעה
וקטלה אצ"ג דלא מתחורין
להויק משלם הכופר כמה
דמשלם רגל שורשה על
תנוק בחצר הניקח והרגו
דכאמר בסוף פרק ביצד
הרגל, וההם עיקר (והכי
אימרא) [והכא מימרא],
וקיימא לן כדסלקא במקר'
שקירה, ותו דאמי' לקמן
מורע שלא כבותר משלם
כופר, ולא חיישי' להא
דבא, דאיכא למימר רבא
טעמא דר' שמעון קא
מפרש וליה לא כבד' ליה.
מהו דתימא כמאן דקטלה
דמי קמ"ל. פ"ד ח"א
שהשור קפץ עליה
ואלבשה יצר.

א' תם הוה מודינא ומפטרניא. הך פירכא ליתא למ"ד מודה
בקנס ואח"כ צאו עדים חייב וכי קאמר אפילו למ"ד פלגא
נוקא ממונא ה"ה דהוי' למפרך אפילו למ"ד פלגא נוקא קנסא
ולמ"ד מודה בקנס ואח"כ צאו עדים חייב לימא ליה אי תם הוה

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אם תם הוה מודינא ומפטרניא ואפילו למ"ד
פלגא נוקא ממונא נימא ליה אי תם הוה
הוה מעריקנא ליה לאגמא אלא הכא במאי
עסקינן כגון דאקדים בי דינא ותפסיה אי הכי
בעלים אמאי משלמים חצי נוק נימא ליה
אתפסתיה לתוראי בידא מאן דלא מצינא
לאשתעווי דינא בהדיה משום דא"ל אי
אהדרתיה ניהלך לאו מינך הוו שקלי ליה
ונימא ליה אי אהדרתיה ניהליה הוה מעריקנא
ליה לאגמא משום דא"ל סוף סוף לאו מעלייה
הוו משתלמי הניחא היכא דאית ליה
נכסי היכא דלית ליה נכסי מאי איכא
למימר משום דא"ל כי היכא דמשעבדא
לדידך הכי נמי משעבדא להאיך מדר'
נתן דתניא ר' רבי נתן אומר "מנין לנושה
בחבירו מנה וחבירו בחבירו מנין שמוציאין
מזה וגותנים לזה ת"ל יונתן לאשר אשם לו
הועד בבית שואל והחזירו לבעלים בעלים
משלמין חצי נוק ושואל פטור מכלום סיפא
ירשות משנה רישא רשות אינה משנה א"ר
יוחנן תברא מי ששנה זו לא שנה זו * רבה
אמר מדרישא רשות אינה משנה סיפא נמי
רשות אינה משנה וסיפא היינו טעמא משום
דא"ל לאו כל כמינך דמייעדת ליה לתוראי
רב פפא אמר מרסיפא ירשות משנה רישא
נמי רשות משנה ורישא היינו טעמא משום
דכל מקום שהולך שם בעליו עליו: ישור
האצטריך אינו חייב מיתה (וכו'): איבעיא
להו מהו לגבי מזבח רב אמר כשר ואנוס ושמואל
אמר פסול רב אמר כשר אנוס הוא ושמואל

הוה מודינא ומפטרניא. דפלגא נוקא קנסא ומודה בקנס פטור:
רישא אין רשות משנה. דתיוכתא מיימי לה אמאי קתני רישא
כשהועד צבית בעלים והיך צבית שואל חייב צאומה נגיחה נוק
שם: סנרא. קשיא אהדדי ומי ששנה זו לא שנה זו: לאו כל
כמינך כו'. לא שלך היה ולא נזכרת
בשמירתו: רישא נמי רשות משנה.

כלומר מד תנא הוה ולתנא דרישא
ס"ל נמי הך דסיפא דרשות משנה
ורישא משום הכי הכי הוה בחוקתו
שאין כאן שינוי רשות שכל מקום
שהולך שם בעליו עליו: מהו לגבי
מוצא. שגבי נוגח כצרון והמיתא אדם
פשיטא לן דפסול כלקמן: מן
הכחשה. ממקנת צממות ולא כולן:
לפוליא רובע ונצטע. ע"פ עד אחד
או ע"פ הצעלים שלא נסקל דפסול
לגבי מוצא: אם הנצטע. שעשאו
ע"ז והשתמחו לו: הפוקס. שימרו
להקריב לע"ז: הנוגח. שהמית את
האדם ע"פ עד אחד או ע"פ צעלים
ונפטר מן הסקילה: אם נאמר רובע
למה נאמר נוגח. הרי שניקח שוין
בעצירה לענין סקילה צמקום עדים:
רובע עשה זו אונס כצרון. דנרצב
אנוס הוא ונסקל כרובע דכתיב ואת
הצממה תהרגו: נוגח לא עשה זו
אונס כצרון. דכתיב כי יגח ולא
שיגחוהו: רובע אינו משלם כופר.
לקמן מפרש: לאו לקרב. דלענין
קרבן מיידי לא לקטלא. ולהכי
קאמר נוגח לא עשה זו אונס כצרון
לענין סקילה צמקום עדים הלכך אי
לא מעטיה קרל לענין קרבן לא
נפקא לן מרובע אפילו כי עבד כצרון
לדפסול דהא קל הוא מרובע לענין
קטלא: לא עשה. משמע לא עשה
זו הכחוד אונס כצרון ותהיכא
נפקא ליה דפשיטא ליה:

במא

אמר פסול הרי נעבד בו עבירה מיתבי² מן הבהמה¹ להוציא את הרובע
ואת הנרבע מן הבקר להוציא את הנעבד מן הצאן להוציא את המוקצה
ומן הצאן להוציא את הנוגח אמר רבי שמעון אם נאמר רובע למה נאמר
נוגח ואם נאמר נוגח למה נאמר רובע מפני שיש ברובע שאין בנוגח ויש
בנוגח שאין ברובע רובע עשה בו אונס כרצון נוגח לא עשה בו אונס
כרצון נוגח משלם כופר רובע אינו משלם את הכופר לפיכך הוצרך לומר
רובע והוצרך לומר נוגח קתני מיתה רובע עשה בו אונס כרצון נוגח לא עשה
בו אונס כרצון למאי הלכתא לאו לקרבן לא לקטלא הכי נמי מסתברא דאי
אמרת לקרבן נוגח לא עשה בו אונס כרצון לאו אונס ידידיה כתיב ולא רצון
ידידיה כתיב אלא לאו לקטלא: אמר מר נוגח משלם את הכופר רובע אינו משלם
את הכופר ה"ד איילמא דרבעה וקטלה מה לי קטלה בקרנא מה לי קטלה
ברביעה ואלא דרבעה ולא קטלה האי דלא משלם כופר משום דלא קטלה
הוא אמר אבוי לעולם דרבעה ולא קטלה דאתיוה לבי דינא וקטלוה מהו דתימא

במא

למה נאמר נעבד דלחא דר קטלא הוא וצעי קרל ימירא: ויש בנוגח בו'. צמד מנייהו סגי דכיון
דלא מפרשי קראי צהדיא הוה אוקימנא ליה גדרמי * ולא שייך למימר שקולים הם ויצולו שניהם דהני חומרות אין שקולות ולא משכחת
שיקול אלא צריש מילתין: רובע עשה בו אונס כרצון. וא"ת רובע צאונם היכי משכחת לה הא אין קישוי אלא לדעת וי"ל כגון שנתקשה
למינו ותקפתו והציאנו עליה: לא לקרבן. והשמה ה"ק נוגח לא עשה זו אונס כרצון כלומר השמה נמי שנתכח אין שייך להעמיד
פסול קרבן שלו אלא כצרון כענין שיש בו חיוז מיתה הלכך כשלא היה כחוד כלל אין שייך ללמוד אפילו רצון שלו מרובע כיון דלא אפשר למילף
בכל ענין בין צאונם בין כצרון וא"ת אמאי ס"ד דלקרבן קאמר דפי' דחוק הוא דמנוח צממעין ומי קשה ליה אי לקטלא קאמר דשייך
שפיר לעשות קולא או חומרא פירכא מקטלא אקרבן כמו שעשה ק"ו מכופר אקרבן וי"ל כיון דלא מפרש צהדיא לענין מה עשה ולא
עשה אונס כרצון משמע דלענין קרבן דליידי ציה קרל קאמר דאי לענין קטלא הוה ליה למימר לא חייב זו אונס כרצון:

א) [לעיל טו. וש"נ],
ב) פסחים לא. גיטין לו.
ג) מכות יט. פס. [קדושין
טו. א]. [לעיל לו. א].
ד) צבורות מל. מנורה כח.
ה) מל. מל. וצחסי פה א].
ו) ויקרא כ. א) שמת
כח. א) כ"ז וזכר, ח) [לעיל
ג. א].

תורה אור השלם

1. והתורה את חטאתם
אשר עשו ודושיב את
אשמו בראשו ודמישחו
יסף עליו ונתן לאשר
במדות ה' ו
2. דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם אדם כי
יקריב זבח קרבן לך מן
הבהמה מן הבקר ומן
הצאן תקריבו את
קרבנם: ויקרא א ב

גליון הש"ס

גמ' רבה אמר מדרישא
רשות. שני וז' צעירותין
דף קט ט"ז (במס' דף ק
ט"ז וצחסי דף ק ט"ז):
רוב' ד"ה ויש בו' ולא
שייך למימר. עין וצחסי ד
ט"ז פוס' ד"ה שקולים:

מוסף רש"י

פלגא נוקא ממונא. דין
הוא ששלמנו ואילו קנס,
נפקא מינה דאי מודה
מקמי' דלחא סהדי לא
מפטר (לעיל טו.) ומשלם
על פי עצמו (במכות טז.)
בפרק ארבעה אבות (לעיל
טו.) פליגי בה, דקסבר
סמך שוורים נגמשים הם
ומדינא כוליה בעי לשלמי
דהוה ליה למינטיה,
ורמזתה הוא דקם עליה
(סנהדרין ג.) ת"ל ונתן
לאשר אשם לו. ולא
כחז לאשר לוהיה, אלא
לאשר האשם שלו, ואשם
הוא קרן בדמיתין צהדיא
(קו.) לכן שמעון שגוי
המכות יג, וכו"ו פסחים
א.) לאשם הקטן שלו,
ולא כתיב לאשם נוגח
זו (במכות כב.) מן
הבהמה. אדם כי יקריב
מכם מן הבהמה, ולא כל
צממה (נדח טז.) תמורה
קרל. כתיב ויקרא ואם מן האלן
קרינו מן העצים או
העץ השוין, ודרישין
מן האלן ולא כל האלן,
וכן כוליה (במכות טז.)
להוציא את הנעבד.
שעשאו עמדת כוכבים
שקולת. המוקצה. שקולת
והופרש לעבודת כוכבים
(שם). הנביגה. את האלם
ומן (שם) שמתה את
האדם, והאי רובע ונרבע
ונגח דקמינן כגון על פי
עד אחד או על פי בעעלים,
דמורה בקנס פטור, הלכך
לדיוט שרי ונגחא אסור,
כאל על פי שני עדים
בסקילה הוא ולידיוט נמי
אסור (נדח טז.).